

EXAMENSARBETE

Våren 2007
Läroarbldningen

Att skapa läslust

Kan skönlitteratur vara ett hjälpmedel?

Författare
Linn Mattsson
Therese Nilsson

Handledare
Sigurd Rothstein

Att skapa läslust

Kan skönlitteratur vara ett hjälpmedel?

Författare:

Linn Mattsson

Therese Nilsson

Handledare: Sigurd Rothstein

Abstract

Syftet med uppsatsen är att undersöka hur skönlitteratur kan vara en bidragande del i att elever känner läslust. Vi vill undersöka vilka arbetssätt som gör det meningsfullt och intressant för elever att läsa skönlitteratur. Vi har genom semistrukturerade intervjuer med fyra lärare och frågeformulär till tre av de intervjuade lärarnas elever, fått en inblick hur lärarna bedriver sin undervisning med skönlitteratur. Genom litteraturläsning, intervjuer och frågeformulär har vi kommit fram till att ett varierat arbetssätt där eleverna själva till stor del får styra bokvalet ökar läslusten. En trevlig klassrumsmiljö med stort bokförråd, samt att undervisningen bedrivs individanpassat är positiva faktorer för utveckling av elevernas läslust.

Ämnesord: skönlitteratur, läslust, varierade arbetssätt, individanpassad undervisning

Förord

*Böcker ska blänka som solar
och gnistra som tomtebloss.*

*Medan vi läser böckerna
läser böckerna oss.*

Kan böckerna läsa människor?

Det kan de förstås!

Hur skulle de annars veta

allting om oss?

Av Lennart Hellsing

Tack till...

...alla de intervjuade lärarna och deras elever.

...deltagarna vid våra grupphandledningar, för bra utbyte av idéer och tankar.

...vår handledare Sigurd.

Innehållsförteckning

1. Inledning	5
1.1 Bakgrund.....	5
1.2 Syfte.....	5
1.3 Relevans	6
1.4 Avgränsningar	6
1.5 Disposition	6
2. Forskningsbakgrund	6
2.1 Det sociokulturella perspektivet	7
2.2 Läslust.....	7
2.3 Syften med skönlitteratur i undervisningen	8
2.4 Arbetssätt med skönlitteratur	9
2.4.1 Högläsning	9
2.4.2 Tyst läsning	10
2.4.3 Boksamtal.....	10
2.4.4 Bokpresentation.....	11
2.5 Val av bok	12
2.6 Arbetsmiljö/Klassrumsmiljö	12
2.7 Varför känner inte elever läslust?.....	13
2.8 Stimulering till att elevers läslust utvecklas	15
3. Problemformulering	18
4. Empiri	18
4.1 Metod och material	18
4.2 Etiska överväganden.....	19
4.3 Urval.....	19
5. Resultat	19
5.1 Presentation av de intervjuade lärarna.....	19
5.2 Vad är läslust för dig?	20
5.3 Skönlitteratur i undervisningen.....	20
5.4 Högläsning	21
5.5 Tyst läsning.....	22
5.6 Boksamtal	24
5.7 Bokpresentation	24

5.8 Arbetsmiljö/Klassrumsmiljö	25
5.9 Hur gör du för att väcka lusten hos de elever som inte tycker att det är roligt att läsa?	26
5.10 Stimulering till att elevers läslust utvecklas	27
5.11 Varför är det bra att kunna läsa?	28
6. Analys	28
7. Diskussion	30
7.1 Det sociokulturella perspektivet	30
7.2 Läslust.....	30
7.3 Skönlitteratur i undervisningen.....	31
7.4 Högläsning	32
7.5 Tyst läsning.....	33
7.6 Boksamtal	33
7.7 Bokpresentation	34
7.8 Val av bok	34
7.9 Arbetsmiljö/klassrumsmiljö.....	34
7.10 Varför känner inte elever läslust?.....	35
7.11 Stimulering till att elevers läslust utvecklas	37
7.12 Slutsats	38
7.13 Metoddiskussion	39
7.14 Resultatens konsekvenser för vår yrkesroll.....	39
7.15 Förslag till fortsatt forskning	39
Sammanfattning	40
Referenslista	41
Bilaga 1	44
Bilaga 2	46

1. Inledning

1.1 Bakgrund

Allt fler elever går igenom sin skolgång med attityden att läsning av skönlitteratur är tråkigt. Ahlén m.fl. (2003, s. 61) skriver om en undersökning som Ulla Johnsson-Smaragdi har gjort, där hon kommit fram till att en stor grupp barn och ungdomar inte läser alls och att den gruppen har växt. Hon kom fram till att 19 % av alla 11-12-åringar och 48 % av 15-16 åringar inte läser. Många elever har inte läst mer än några få skönlitterära böcker när de gått ut skolan, men läraren kan aldrig tvinga elever till att läsa, intresset och viljan måste komma från dem själva. Som blivande lärare vill vi undersöka hur vi kan motivera dessa elever till att hitta sin läslust. Tyvärr finns det många av elevernas förebilder som ser ner på läsning. Ett exempel är när Tomas Brodin, före detta fotbollsproffs, intervjuades på en presskonferens. Han hade en fotledsskada och kunde inte spela fotboll. Han fick då frågan om han skulle passa på att läsa några böcker.

– Nej, så sjuk blir jag aldrig, svarade han (Ahlén m.fl 2003, s. 81).

”Genom rika möjligheter att samtala, läsa och skriva skall varje elev få utveckla sina möjligheter att kommunicera och därmed få tilltro till sin språkliga förmåga” (Läroplan för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet, Lpo 94). Genom att läsa skönlitteratur får man ta del av många olika slags språk och får möjlighet att träda in i en annan ”värld”. När det gäller läsning av skönlitteratur är det ingen självklarhet att elever får ta del av denna magiska värld i sina hem. Därför är det lärarens ansvar att lägga grunden för att utveckla elevernas läslust. Media tar upp en allt större tid av barns fritid. Wingård och Wingård (1994, s. 8) menar att man förr i tiden fann spänning och glädje i att läsa skönlitteratur, men nu har medieutvecklingen tagit över en stor del av detta.

Skönlitteratur är ett stort intresse för oss och efter att vi sökt relevant litteratur fann vi att det inte skrivits mycket om just läslust genom skönlitteratur.

1.2 Syfte

Vårt syfte är att undersöka hur skönlitteratur kan vara en bidragande del i att elever känner läslust. Vi vill undersöka vilka arbetssätt som gör det meningsfullt och intressant för elever att läsa skönlitteratur.

1.3 Relevans

Vi lever i ett informationssamhälle och media spelar en allt större roll i samhället. Därför är det viktigt att vi bevarar vårt litterära kulturarv och försöker öka lusten att läsa skönlitteratur. Att göra en studie om hur skönlitteratur kan vara en bidragande del i att elever känner läslust är därför relevant och viktigt.

1.4 Avgränsningar

Vi har valt att inrikta vår studie på elever i årskurs tre på lågstadiet och deras lärares syn och arbetssätt på hur man kan uppnå läslust genom skönlitteratur. Wingård och Wingård (1994, s. 49f) har under flera år arbetat med lässtimulansprojekt i årskurs tre och fyra. Anledningen till att de valt just de årskurserna är att eleverna då fått fart på sitt läsande. Det är då viktigt att eleverna har ett stort urval av böcker att välja mellan, då stimuleras deras läslust. Efter att ha läst om författarnas projekt, valde vi att inrikta vår studie på årskurs tre.

1.5 Disposition

Först kommer en kort inledning, där vi presenterar bakgrunden till ämnesvalet och syftet med uppsatsen. Därefter fortsätter forskningsbakgrunden, som vi lagt upp med olika underrubriker. Dessa finns där för att underlätta läsningen och för att få struktur på uppsatsen. Därefter kommer vår problemformulering, vilken följs av metoden, som visar vilken intervjumetod vi använt oss av och utformandet av vårt frågeformulär. Vi tar här även upp etiska överväganden och urval. Vårt resultat redovisas på samma sätt som forskningsbakgrunden, även den under olika underrubriker. Den följs av en analys, där vi analyserar vårt resultat. Efter detta kommer diskussionen och vi drar här ihop trådarna mellan forskningsbakgrunden och resultatet. Efter detta görs en sammanfattning av uppsatsen.

2. Forskningsbakgrund

I forskningsbakgrunden kommer vi att behandla litteratur som är relevant för syftet. Den är uppbyggd med följande underrubriker: det sociokulturella perspektivet, läslust, syfte med skönlitteratur i undervisningen, arbetssätt med skönlitteratur, högläsning, tystläsning, boksamtal, bokpresentation, val av bok, arbetsmiljö/klassrumsmiljö, varför känner elever inte läslust? och stimulering till att elevers läslust utvecklas.

2.1 Det sociokulturella perspektivet

Vårt teoretiska synsätt grundar vi i det sociokulturella perspektivet. Detta synsätt är gemensamt för teoretiker som bland annat Dewey och Vygotskij. En person som utvecklat den sociokulturella teorin i Sverige är Roger Säljö, professor i pedagogik. Med det sociokulturella perspektivet menas att om vi vill förstå hur någon lär eller utvecklas måste vi relatera individens kunskaper och färdigheter till hennes omgivning och till de resurser och utmaningar som finns där. Kunskaper och färdigheter utvecklas i samhället och mellan människor (Säljö 1995, s. 22). Detta kan vi koppla till vår undersökning eftersom när eleverna läser skönlitteratur som speglar andra sociokulturella kulturer, kan det bidra till att eleven vidgar sina perspektiv och sträcker sig därigenom utanför sin sociokulturella ram, vilket i sin tur bidrar till utveckling och lärande. Genom att eleven läser skönlitterära böcker som utspelar sig i liknande miljöer som eleven själv befinner sig i, bidrar det till att eleven kan identifiera sig med till exempel personer, miljöer, problem samt dra paralleller till den verklighet som individen befinner sig i. Det i sin tur skapar läslust genom att eleven känner igen sig, får "ahaupplevelser", kan identifiera sig med mera.

2.2 Läslust

Enligt Helen Amborn, lärare och bibliotekarie och Jan Hansson, litteraturpedagog och skolledare, (2002, s. 20) var innebörden av läslust förr i tiden lusten att studera vidare. Begreppet läslust kopplas numera till vad eleverna läser hemma och hur man uppmuntrar och får dem nyfikna på vad läsning ger. Jan Nilsson, mellanstadie lärare, recensent och debattör och Ulf Nilsson, författare och bibliotekarie, (1990 s.5) har myntat uttrycket "fånga läslusten". Men Amborn och Hansson (2002, s. 20) menar i stället "att vi måste skapa läslusten och sedan släppa den fri – inte fånga den". "Att läsa med lust innebär att vi kan se det som händer för vår inre syn, att vi kan skapa medan vi läser. Läsoplevelsen växer ju fler läsare som delar läsoplevelsena med varandra" (Henriksson 2000, s. 6).

För att en elev ska finna läslust är det viktigt enligt Birgitta Ahlén m.fl. (2003, s. 93) att ta tillvara på alla typer av inlärning som kommer med skönlitteratur, exempelvis kreativitet och tankearbete. Författarna menar också att ett varierat arbetssätt är att rekommendera för att skapa läslust. Säljö (Forssell 2005, s. 126) skriver om Vygotskijs syn på lärande hos individer och menar att när läraren planerar

undervisningen måste den vara varierad så att den passar alla elever efter deras förutsättningar och behov.

Enligt kursplanen i svenska är ett mål att sträva mot att: "Eleven utvecklar sin fantasi och lust att lära genom att läsa litteratur samt gärna läser på egen hand och av eget intresse" (Skolverket 2007).

2.3 Syften med skönlitteratur i undervisningen

"Barns bästa leksaker är ord" (Kjersén Edman 2002, s. 3). Enligt Ahlén m.fl. (2003, s. 62) kan skönlitteratur bidra till att elever får en större empati för andra människor. Skönlitteratur kan även bidra till att elevernas ordförråd ökar. "Inget annat medium stöder språkutvecklingen och känslan för språkliga nyanser, såsom skönlitteratur gör." Detta håller även Amborn och Hansson (2002, s. 23f) med om och menar att de bilder som skapas genom läsning är utvecklande för empatin. Genom skönlitteraturen kan barnet möta personer med olika egenskaper, vilket kan hjälpa till i det verkliga livet. Ingrid Nettervik, universitetslektor i svenska, (2004, s. 11) fortsätter och skriver att barn ständigt utvecklas av sin omgivning och genom sina erfarenheter. Detta gäller även barnens läsning. Kerstin Bergöö, universitetslektor i svenska, m.fl. (1997, s. 44) anser att barnen genom skönlitteratur får tillfälle att jämföra sina egna erfarenheter med karaktärer i böckerna.

Enligt Ahlén m.fl. (2003, s. 92ff) får barnen många bilder serverade genom till exempel TV, Internet, datorspel. Men genom att läsa skönlitteratur skapar de sina egna bilder och föreställningar. Detta underlättar vid många tillfällen, till exempel vid allt slags skapande, känsloliv och förmågan till empati ökar. Skönlitteratur bidrar även till att fantasi- och koncentrationsförmågan ökar. Vardagslivet kan underlättas om man har större fantasiförmåga och man kan även hantera problemsituationer på ett bättre sätt. Barnens bokklubb (2006, s. 3ff) har givit ut en bok om läsning och i den kan man finna att barn får en större verklighetsbild genom att läsa skönlitteratur. Barnen får även lättare att förstå vad som händer runt omkring dem.

Jan Nilsson (1997, s. 43) anser att skönlitteratur inte enbart ska ge en läsupplevelse, den ska även bidra till att ge ökad kunskap. Vidare menar Amborn och Hansson (2002, s. 26) att man kan hitta väsentlig fakta genom skönlitteratur i ämnena historia, geografi och naturvetenskap. Dessa faktakunskaper förklaras på enklare sätt i en skönlitterär bok än i en "ren" faktabok. Lena Kjersén Edman, lektor i

litteraturvetenskap, konstaterar att de barn som läser skönlitteratur aldrig behöver känna ensamhet. "Aldrig någonsin kan en bokläsare ha tråkigt" (2002, s. 5).

2.4 Arbetssätt med skönlitteratur

"Ett varierat arbetssätt är det bästa och skolan måste ge utrymme för såväl individuell nöjes- och lustläsning som för den i bästa fall lika lust- och glädjerika gemensamma läsningen" (Amborn & Hansson 2002, s. 37).

2.4.1 Högläsning

I Forssells bok (2005, s. 122f) kan vi läsa om Vygotskijs omtalade begrepp, utvecklingszonen (eng. zone of proximal development). Vygotskij förklarar utvecklingszonen som ett steg i utvecklingen som barnet ännu inte uppnått, men som kan nås med hjälp av andra mer kunniga. Ahlén m.fl. (2003, s. 111) tar upp Vygotskijs utvecklingszon och menar fortsättningsvis att högläsningens boken fungerar väl i denna zon, eftersom man som Susanna Ekström och Britt Isaksson (1997, s. 17) menar kan välja en bok på en högre nivå än vad eleven själv hade klarat av att läsa.

I Lpo 94 kan vi koppla följande till högläsning: "Gemensamma erfarenheter och den sociala och kulturella värld som skolan utgör skapar utrymme och förutsättningar för ett lärande och utveckling där olika kunskapsformer är delar av en helhet". Aidan Chambers, barn- och ungdomsförfattare, (1994, s. 66ff) anser att det är av stor vikt att läsa högt för sina elever, eftersom det främjar deras läsning. Eleverna kan aldrig bli för gamla för att lyssna till högläsning. Genom hela livet kan man få ett utbyte av att lyssna på ett språk som vi själva inte behärskar att läsa. Vidare menar Chambers (s. 72) att högläsning bidrar till att gruppen kan bli mer sammansvetsad, eftersom eleverna då känner en samhörighet, de får en gemensam läsoplevelse. Detta håller även Birgitta Alleklev, lärare, och Lisbeth Lindvall, bibliotekarie, (2000, s. 8) med om då de skriver: "Gemensamma läsoplevelser ger värdefulla gemensamma referensramar senare i livet". Vidare betonar Ahlén m.fl. (2003, s. 33) vikten av att eleverna får gemensamma upplevelser, för att eleverna ska få en större erfarenhetsvärld.

Carina Fast, universitetsadjunkt i svenska, (2001, s. 23) hävdar att högläsning i många fall ökar elevernas intresse för att läsa själva. Detta håller även Ekström och Isaksson (1997, s. 3) med om och menar också att högläsning bidrar till att öka:

”läslusten, ordförrådet, språkförståelsen, människokunskapen, intresse för andra tider, andra länder”.

Fast (2001, s. 17) konstaterar att man i alla åldrar kan svepas iväg till en annan värld genom högläsning. Många föräldrar och lärare slutar tyvärr att läsa högt för barnen då de lär sig läsa själva. Detta är synd, eftersom eleverna då förlorar de fördelar som högläsning ger. När man läser i en högläsningsbok, menar Ekström och Isaksson (1997, s. 43) att det är viktigt att man vet vad boken handlar om och händelseförloppet. Detta för att man som lärare ska kunna läsa boken med inlevelse.

2.4.2 Tyst läsning

Nilsson (1997, s. 38) anser att den traditionella tystläsningsboken är på väg tillbaka och att läsning på ett djupare plan inte längre sätts i fokus som det borde. I många fall sker tyst läsning som ett tidsfördriv, utan någon speciell uppföljning eller baktanke. Nilsson konstaterar även att tystläsningen fyller två viktiga funktioner. Den första är att elever arbetar i olika takt och om de elever som är färdiga med en uppgift får sitta och läsa tyst, stör de inte dem som inte är klara med uppgiften. Den andra funktionen är att tyst läsning ger en viktig lästräning, eftersom det fordras mycket arbete för att bli en bra läsare.

Ahlén m.fl. (2003, s. 98) skriver att forskare kommit fram till att det är en fördel för läsutvecklingen om alla elever läser minst 20 minuter om dagen. Författarna anser även att tyst läsning ökar läslusten.

Barbro Wingård och Bo Wingård, båda lärare, författare och föreläsare, (1994, s. 54) poängterar att när eleverna läser är det viktigt att även läraren läser. Eleverna känner då att läsning är en naturlig del även i lärarens liv och föregår som ett gott exempel.

Den som läser tyst för sig själv skapar en privat värld, en textbaserad verklighet dit ingen annan har tillträde under tiden man läser. Man kan reflektera kring budskap med utgångspunkt i egna erfarenheter och intressen, man har möjlighet att följa upp tanketrådar och leta mönster. Man reglerar sitt lästempo efter det egna behovet och väljer vad man vill fokusera på (Säljö 1995, s. 202).

2.4.3 Boksamtal

Chambers (1993, s. 9) har utformat ett arbetssätt som kallas för boksamtal. Författaren menar att genom att använda sig av boksamtal, lär sig elever att samtala

om böcker, och de lär sig även att lyssna på varandra. Boksamtal inspirerar eleverna till att tänka efter under tiden de läser en bok. Det är viktigt att ställa frågan "jag undrar" istället för varför, eftersom "jag undrar" öppnar till en bra dialog med öppna svar. Enligt Amborn och Hansson (2002, s. 56) leder diskussioner om vad vi läst till att läsaren förstår boken lättare och texten blir mer spännande och intressant. Chambers (1993, s. 10) menar att: "Samtal utgör en grundläggande del av våra liv, inte minst för att många av oss inte vet vad vi tänker förrän vi hör oss själva säga det". Vidare menar författaren att om man läst något som berört en, är det viktigt att man delar denna upplevelse med andra (s. 20). För att få ett fungerande boksamtal ska man enligt Chambers använda sig av tre punkter (s. 18ff). Dessa är:

- utbyta entusiasm, var det något du gillade respektive ogillade i boken?
- utbyta frågetecken (svårigheter).
- utbyta kopplingar (det vill säga upptäcka mönster).

Det är även viktigt att läraren hjälper eleverna i diskussionerna om det de läst, eftersom vi då kan hjälpa dem att sätta ord på sina känslor och tankar. Boksamtal kan även få oss att tänka i banor som tidigare varit okända för oss (s. 10). Amborn och Hansson (2002, s. 45) skriver att boksamtal kan ha en positiv inverkan på elevernas diskussionsförmåga. Ahlén m.fl. (2003, s. 227) konstaterar att forskning har visat att man genom boksamtal utvecklar läsningen i alla åldrar. "Samtalet har varit, är och kommer alltid att vara den viktigaste arenan för lärande" (Säljö 1995, s. 33).

2.4.4 Bokpresentation

Ahlén m.fl. (2003, s. 226) poängterar att när läraren presenterar böcker för eleverna, är det viktigt att han eller hon åskådliggör böckerna och att eleverna har tillgång till att låna dem direkt. Amborn och Hansson (2002, s. 35) menar att det inte är till sin fördel att läsa första kapitlet som presentation för barnen. När eleverna sedan ska läsa andra kapitlet kan det leda till att lusten och spänningen försvinner, eftersom många författare lägger ner mycket krut på första kapitlet och i det andra presenteras ofta bipersoner och mindre viktiga händelser.

Alleklev och Lindvall (2003, s. 13) skriver om vikten av att genomföra bokprat, för att behålla elevers läslust och bibehålla elevernas nöje att läsa den skönlitterära

boken. Även Amborn och Hansson (2002, s. 34) anser att den tid som läraren ger sina elever genom bokprat, fås tillbaka då man ser elevernas glädje över att sätta sig med boken som introducerats. Läraren kan snabbt lära sig hur man väcker elevernas intresse för en bok, menar författarna. Enligt Nilsson och Nilsson (1990, s. 67) är det inte tillräckligt att ha kännedom om sina elever, utan det är även viktigt att ha en stor kunskap om böcker. Läraren kan aldrig väcka elevernas läsintresse om den inte själv har ett brinnande intresse för böcker och ett stort bokförråd att välja bland.

2.5 Val av bok

Ahlén m.fl. (2003, s. 41) förklarar att läraren måste ha överseende när eleverna gör sina bokval, det viktiga är inte bokvalet utan att de känner läslust. Detta håller även Chambers (1994, s. 42) med om och påpekar att eleverna känner läslust när de får välja bok av eget intresse och smak. Då är det viktigt, menar Alleklev och Lindvall (2000, s. 16), att läraren visar engagemang för elevens bokval, vilket leder till att eleverna ser på litteraturläsning med glädje och lust. Dessa tankar speglar vårt syfte med uppsatsen, då vi vill undersöka hur och när elever känner läslust.

Enligt Ekström och Isaksson (1997, s. 44) är det viktigt för eleverna att ha stor tillgång till böcker. Böckerna kan vara till hjälp för dem att uttrycka sina känslor i ord och bild. Vidare menar Per-Olov Svedner (1999, s. 42) att det behövs böcker som fångar eleverna. "Litteratur ska vara lust och glädje, upplevelse och underhållning".

För att anpassa bokvalen till sina elever gäller det, som Nilsson och Nilsson (1990, s. 66) skriver, att läraren har stor kunskap om eleven och dess mognad, deras läsförmåga och har en stor kunskap om böcker. Vidare menar Gunilla Molloy, lektor i svenska (1996, s. 81) att läraren bör ta hänsyn till alla elevers förutsättningar och behov. Då underlättas arbetet med att välja texter som passar alla. Bengt Brodow, universitetslektor, lärarutbildare och läromedelsförfattare, och Kristina Rininsland, grundskolelärare, (2005, s. 49) skriver om vikten av att vara uppdaterad och hålla sig ajour med den litteratur som finns i elevernas intressevärld.

"En bra bok skall kännas i magen och i huvudet på samma gång. Den ger en läsupplevelse" (Ekström & Isaksson 1997, s. 44).

2.6 Arbetsmiljö/Klassrumsmiljö

Arne Maltén, lärare, skollärdare och universitetslektor i pedagogik, (1997, s. 130) skriver om Vygotskijs syn på skolmiljön. Han menar att skolmiljön ska tillgodose

elevernas behov på ett optimalt sätt. Då behöver läraren inspirera och diskutera med sina elever. Det är viktigt att läraren uppmuntrar elevers fantasi- och kreativitetsförmåga.

Alleklev och Lindvall (2003, s. 11) betonar att för att få en optimal inlärningsmiljö bör litteraturen placeras på ett lockande sätt, med bokhyllor där eleverna kan se böckerna, detta för att väcka nyfikenhet. Redan för tjugo år sedan poängterade Chambers (1985, s. 123) att böcker måste placeras på ett inbjudande sätt. I anknytning till litteraturen anser även författaren att material som hör ihop med böckerna, till exempel affischer, bokrecensioner, bör placeras. Wingård och Wingård (1994, s. 49) skriver att det är viktigt att elevernas miljö präglas av böcker i olika svårighetsgrader. I ett internationellt forskningsprojekt, det så kallade IEA-projektet (The International Association for the Evaluation of Educational Achievement), var målet med undersökningen att skaffa sig kunskap om hur elever läser och om de förstår det de läser. De kom i undersökningen fram till att en stor boktillgång är en avgörande faktor för att utveckling ska ske. Författarna menar vidare (s. 40f) att läraren ska utgå ifrån sig själv och fråga sig: Hur tycker jag om att sitta när jag läser? Det är en fördel för många elever om de själva får välja en avskild plats att sitta på då de läser. För de lässvaga är det viktigt att de inte i onödan utsätts för störande moment under lästiden. Om de då placerar sig så att de slipper att möta andras ögon, ökar deras chanser till koncentration.

Chambers (1994, s. 9) poängterar att genom att man har en god läsmiljö underlättas arbetet i att utveckla elevernas intresse för böcker och deras läsvilja ökar.

2.7 Varför känner inte elever läslust?

”Undervisningen skall anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. Den skall med utgångspunkt i elevernas bakgrund, tidigare erfarenheter, språk och kunskaper främja elevernas fortsatta lärande och kunskapsutveckling” (Lpo 94). Detta vidhåller även Ahlén m.fl. (2003, s. 7) och menar fortsättningsvis att läraren ska se elevernas möjligheter i stället för dess hinder, vilket bidrar till att elevernas självförtroende växer. Författarna (s. 61) nämner att anledningen till att elever inte känner läslust kan bero på att skolan inte har ekonomiska möjligheter att driva ett bra skolbibliotek. Det kan även bero på att eleverna saknar läsande förebilder, till exempel föräldrar som inte engagerar sig i barnens läsning. Boken har blivit lågstatus, det har blivit viktigare med olika medier såsom TV, datorspel, Internet med mera. Läsning kräver tid, lugn

och ro, vilket är något som många elever saknar idag. Det är för många viktigare med andra intressen på fritiden. Wingård och Wingård (1994, s. 8f) skriver att boken håller på att konkurreras ut av mediavärlden. Om man förr ville uppleva något spännande, se en annorlunda värld, var boken ett utmärkt redskap för detta. Numera får eleverna detta genom datorspel, videofilmer, TV med mera och dessa kräver ingen större ansträngning som en bok kräver.

Ahlén m.fl. ställer sig frågan: "Vad skiljer flickors läsning från pojkarnas läsning?". En faktor till att flickor läser mer, kan bero på att de har fler läsande förebilder. Pojkarna kan ha fått en syn att det är omanligt att läsa. Författarna menar vidare att både pojkar och flickor läser mindre böcker nu. För att förhindra detta, måste läraren använda sig av mycket skönlitteratur. Det gäller även att böckerna bearbetas genom till exempel boksamtal. "Läsvanor grundas tidigt" (Ahlén m.fl. 2003, s. 63f). Nilsson (1997, s. 41) menar att genom bearbetning av böckerna blir upplevelsen större av det man läst, vilket kan leda till att eleverna utvecklas på ett personligt plan.

Ahlén m.fl. (2003, s. 17) poängterar att om eleverna alltid ska behöva skriva bokrecensioner eller läsa under tidspress, kan detta leda till att eleverna tycker att det blir påfrestande att läsa. Författarna frågar sig om man själv skulle vilja läsa under dessa premisser. Då känner vi att eleverna redan får krav på sig innan de ens börjat läsa. Svedner däremot (1999, s. 56) tycker att det är bra att läraren har mål uppsatta för elevernas läsning. "När eleverna läst måste deras läserfarenhet användas på något sätt". Fast (2001, s. 85) betonar att eleverna inte alltid behöver göra något med texten efter att de har läst den. Texterna måste få gro inuti var och en av eleverna.

Alleklev och Lindvall (2000, s. 71) anser att om läsaren inte kan förstå det man läser, blir läsningen bara mekanisk och långtråkig, den ger ingenting. Smith, forskare och professor, (1997, s. 181) skriver att läraren inte får vara för snabb med att bedöma att en elev har lässvårigheter. Genom detta kan problem skapas som eleven själv aldrig lagt märke till och kanske aldrig lidit av. Denna stämpel kan då följa dem genom hela livet. Molloy (1996, s. 42) håller med om detta och menar att elevens problem kan uppstå genom hur lärarens attityd är till dess arbete och elevens egen syn på sitt arbete. Om eleverna inte själva tycker om att till exempel läsa skönlitteratur, kan detta bero på att de inte ser sig själva som duktiga läsare.

Nilsson (1997, s. 37) beskriver Frank Smiths sätt att se på läsning. Det är viktigt att eleverna kan se sig själva som läsande individer, alltså se sig själva som "medlemmar i de läskunnigas förening". Smith poängterar även vikten av att de texter lärarna ger eleverna måste var meningsfulla, begripliga och intressanta. Uppfyller texterna inte de här kraven är det inte konstigt att eleverna inte känner någon lust till att läsa.

Ekström och Isaksson (1997, s. 39) menar att det är nödvändigt att redan i grundskolan sätta in extra resurser till de elever som kommer efter i sin läsning. Men för de barn som i sin uppväxt inte fått tillgång till god språklig miljö, kan det redan då vara för sent. Det finns en risk att dessa barn får problem under hela sin skolgång, inte bara med läsningen, utan även med övrig inläring. Ahlén m.fl. (2003, s. 13) menar att många barn har fått växa upp i till exempel hem som inte varit trygga, utan stöd, och helt utan en grund att stå på. Läraren har ett ansvar att ta tillvara alla elevers erfarenheter och ge dem den hjälp de behöver för att uppnå en bra språklig grund.

2.8 Stimulering till att elevers läslust utvecklas

Bergöö (1997, s. 7) anser att svenskämnets viktigaste uppgift är att det eleverna läser, ska ske av egen vilja och vara lustfyllt. "Vi börjar där barnet känner igen sig, där det känner sig säkert och tryggt. Där ska vi börja vår fantastiska läsutveckling tillsammans" (Ahlén m.fl. 2003, s. 14f). Författarna (Ahlén m.fl. 2003, s. 14f) skriver även om att det är av stor vikt att elevens första möte med läsning är positivt. Det krävs inte mycket för att ett barn ska förlora ett intresse. Därför måste läraren arbeta på ett medvetet sätt med lässtimulans. Chambers (1993, s. 83) betonar att för att förstå det man läser, behöver eleven först få en grund att stå på. Ett exempel är om läraren skulle ge en elev "*Anne Franks dagbok*", då måste eleven först få kunskap om andra världskriget, för att eleven ska förstå innehållet i boken på ett begripligt sätt. Chambers menar alltså att läraren måste se till elevernas kunskapsbank och erfarenhetsvärld när böckerna väljs.

Gösta Dahlgren m.fl. (1999, s. 18) anser att läraren med hjälp av intressanta texter kan öka elevernas motivation till att läsa, vilket i sin tur leder till att eleverna tillgodoser sig innehållet av boken på ett bra sätt.

Smith (2000, s. 7) konstaterar att läraren måste ge varje elev ett bra utbud av böcker. Böckerna måste stimulera eleverna till att läsa mera. "Det är bara genom att

läsa som barn lär sig läsa”. Vidare menar författaren (s. 17) att det är lärarens ansvar att visa eleverna fördelarna med läsning. När eleverna kan se fördelarna blir läsningen också meningsfull.

Alleklev och Lindvall (2000, s. 13) förklarar att det är viktigt att läsoplevelsen är positiv och något som eleverna kan känna att de vill fortsätta med. Vidare menar Maj Björk och Caroline Liberg (1996, s. 76) att om eleverna ska lära sig något måste det vara roligt.

Ahlén m.fl. (2003, s. 87) skriver att när läraren väljer böcker till eleverna är det viktigt att den känner eleverna, att den vet vilka intressen eleven har och vad de tycker om för slags genrer. Författarna menar även att boken måste vara utmanande för att eleven ska utvecklas som läsare. Chambers (1994, s. 14) poängterar att en av de viktigaste faktorerna för att hjälpa en elev under läsutvecklingen är att bekräfta deras framgångar. Enligt Ahlén m.fl. (2003, s. 81ff) måste både föräldrar och lärare vara bra läsande förebilder för eleverna. Som förebild måste man berätta om sin egen läsning, för att eleverna ska se läsning som något naturligt. Författarna säger att skolan bör arbeta för att bibehålla elevernas läsintresse, och det är då viktigt att lärarna alltid håller sig ajour med ny kunskap inom området, till exempel genom föreläsningar, studiedagar och konferenser.

En forskningsstudie har gjorts av International Reading Association, redovisad av Pressley Et Al (1997). Studien är gjord i årskurs fem, och lärare har valts ut efter hur deras elever presterat på olika tester inom läsning. Vad man kom fram till genom studien finns sammanfattad i LOCUS (vilken är en flerdisciplinär tidskrift för aktuell forskning om barn och ungdomar), nr 2, 2001. *Konsten att skapa goda läsare. Hur vi kan förebygga läs- och skrivsvårigheter*, av Mats Myrberg. Författaren har sammanställt punkter på hur dessa ”expertlärare” undervisar. Vi har själva valt ut tre punkter ur artikeln som vi känner stämmer in på vårt syfte för uppsatsen.

- Lärarna använder sig av skönlitteratur, olika medier, egna val av böcker, bibliotek, bok och band för lässvaga elever.
- Undervisningen sker till stor del i helklass. För de lässvaga eleverna används individuell undervisning och lärarna läser högt för eleverna. Eleverna läser även tyst varje dag, cirka 20 minuter varje dag. Eleverna får även arbeta i grupper, som inte är nivågrupperade. De elever som är lässvaga erbjuds extra hjälp vid läsning. De arbetar även med ordlistor.

- Lärarna arbetar mycket med texterna som de ger eleverna, till exempel genom att lära dem att tänka kritiskt under läsningen och lära dem skilja på verklighet och fiktion. Lärarna arbetar på ett medvetet sätt för att få eleverna intresserade av läsning. De utgår från eleven när de väljer texter och berömmar och stöttar dem. Lärarna arbetar för att alla elever ska klara kraven och stöttar de elever extra, som har behov av det.

Orton Society (International Dyslexia Association) har satt upp punkter på rekommendationer till utbildningsmyndigheter och lärarutbildningsinstitutioner i USA, om vilka krav som kan ställas på en god lärarutbildning och lärarkompetens för framgångsrik läsinlärningspedagogik.

- Läraren måste veta hur läsprocessen går till och ha en stor kunskap om fonologisk medvetenhet.
- Läraren måste känna till grunderna i fonetik och även ha kunskaper om språkets uppbyggnad.
- Mycket mer praktik behövs i lärarutbildningen, som ska innehålla all sorts undervisning i alla de åldrar den blivande läraren utbildar sig till.

Genom forskning och praktiska erfarenheter, har forskarna kommit fram till att läsinlärningspedagogik ska vara tydlig och metodisk uppbyggd för att vara framgångsrik.

Undervisningen ska vara aktiverande och engagerande, lägga tonvikt vid elevens egna upptäckter och insikter, återföljas av rikliga möjligheter till självständig träning i stavning, skrivning och läsning i meningsfulla, autentiska sammanhang. För att uppnå detta måste lärarutbildnings och kompetensutvecklingsprogram innehålla och förmedla.

3. Problemformulering

Hur kan läslust skapas genom läsning av skönlitteratur?

Vilka arbetssätt kan motivera elever till att läsa skönlitteratur?

4. Empiri

Under denna rubrik kommer vi att behandla vilka metoder vi har använt oss av, vilka etiska överväganden vi har gjort och även hur vi gjorde vårt urval av de intervjuade lärarna och eleverna.

4.1 Metod och material

Vi använde oss av semistrukturerade intervjuer (se bilaga 1) med fyra lärare och en av dessa har en 50 procentig bibliotekstjänst. Vid semistrukturerade intervjuer används bestämda frågor som skall besvaras. Den som intervjuar är anpassningsbar och kan ändra på upplägget. Denna metod låter även den som intervjuas få utveckla sina idéer och kan tala fritt om det som intervjuaren tar upp (Denscombe 2000, s. 135). Under våra intervjuer använde vi oss av bandinspelning. "Ljudupptagningar erbjuder en permanent och fullständig dokumentation när det gäller det som sägs under intervjun" (Denscombe 2000, s. 145). Vi använde oss även av fältanteckningar. Denscombe menar att anteckningarna kan komplettera information som bandinspelningen kan ha missat (s. 145). Materialet skrevs ut från bandinspelningen och sammanställdes efter de olika intervjufrågorna och transkriberades.

Undersökningen bestod av ett frågeformulär (se bilaga 2) och genomfördes med eleverna i tre av de intervjuade lärarnas klasser. Detta för att vi skulle få en tydlig bild av lärarens ord och elevernas tankar. Vi använde oss av ett frågeformulär med öppna frågor, där eleverna själva fick formulera sina svar. De fick då ett tillfälle att uttrycka sig med sina egna ord. Vi har i samråd med de intervjuade lärarna fått tillstånd att genomföra frågeformuläret med eleverna, och de har även hjälpt oss att formulera frågorna till elevernas nivå. Skolorna har ett avtal med föräldrarna, där tillåtelse ges att eleverna får vara med i olika studier. Efter att ha läst kapitel sex i Denscombe om frågeformulär, tänkte vi igenom fördelar och nackdelar. Fördelarna är att eleverna får möjlighet att uttrycka sig med sina egna ord. Nackdelar kan vara att det krävs mer arbete av den som besvarar frågeformuläret (Denscombe 2000, s.

122 ff). Det insamlade materialet sammanställdes klassvis och efter de olika frågorna på frågeformulären.

4.2 Etiska överväganden

Vi har tittat på de etiska övervägandena och dessa följande punkter tillämpades då vi kontaktade personerna som deltog i vår studie. Vi informerade deltagarna i vår undersökning vilka vi var och vilken skola vi studerar på, syftet med vår undersökning och hur den skulle genomföras. Vi berättade för dem att alla som deltog kommer att vara anonyma och att intervjuerna är frivilliga (Vetenskapsrådet 2002).

4.3 Urval

Vi valde att intervjua tre olika klasslärare, på tre olika skolor, och en lärare med bibliotekstjänst. Vi kontaktade lärarna genom att ringa till dem. Vi har under olika verksamhetsförlagda utbildningar under vår utbildning skapat kontakter med de fyra intervjuade lärarna. Samtliga intervjuade lärare är kvinnor. Detta är inget medvetet val, utan beror på att det inte finns några manliga tredjeklasslärare i vår medelstora kommun.

5. Resultat

I resultatet redovisar vi intervjuerna med lärarna och frågeformulären av eleverna. Dessa presenteras under följande rubriker: presentation av de intervjuade lärarna, vad är läslust för dig?, skönlitteratur i undervisningen, högläsning, tyst läsning, boksamtal, bokpresentation, arbetsmiljö/klassrumsmiljö, hur gör du för att väcka lusten hos de elever som inte tycker att det är roligt att läsa?, stimulering till att elevers läslust utvecklas, och varför är det bra att kunna läsa? Vi har valt att inte ha en egen rubrik om val av bok, utan vi har vävt in det under rubrikerna högläsning och tyst läsning.

5.1 Presentation av de intervjuade lärarna

Vi har valt att ge de intervjuade lärarna fingerade namn för att bevara lärarnas anonymitet.

Emma är klasslärare i en klass tre och utbildad grundskolelärare. Hennes arbetsplats ligger på en mindre ort och består av cirka 15 klasser i åldrarna 6-12 år.

18 elever i hennes klass svarade på vårt frågeformulär.

Ylva är tillsammans med en kollega klasslärare i en trea och utbildad grundskolelärare. På hennes skola finns det cirka 20 klasser med elever i åldrar från 6 år till 12 år. 17 av hennes elever svarade på vårt frågeformulär.

Marie är klasslärare i en klass tre och utbildad grundskolelärare. Hon undervisar på en liten skola med endast fyra klasser, f-3. Skolan ligger i samma ort som Ylvas skola. 18 elever svarade på vårt frågeformulär.

Sandra har en lärartjänst som ligger 50 % på skolans bibliotek och hon har en lektion i veckan per klass. Hon tjänstgör på samma skola som Emma.

5.2 Vad är läslust för dig?

För Emma betyder läslust att eleverna tycker att det är roligt att läsa skönlitteratur och att de känner motivation. Ylva tycker att alla lär sig mycket av att läsa, till exempel om andra kulturer och andra tidsepoker. För Marie är läslust att krypa upp i soffan med en bra bok, medan Sandra menar att läslust är när man kan sitta i ett totalt kaotiskt klassrum och vara helt uppslukad av en bok. Det är läslust då eleverna har skärmat av sig, hon menar att en del elever har den förmågan. På lågstadiet kan läraren känna och se lusten när den lagt upp ett helt bord med böcker. När eleverna sedan ser böckerna och kastar sig över dem och sliter och drar i dem, det är läslust, menar Sandra, då blir man som lärare glad.

Här följer några utvalda citat av elever från våra frågeformulär med frågan: "Vad är läslust för dig?"

"Det är kul man glömmer nästan bort allting omkring sig".

"Det är kul för att om det är en bra bok när det inte går att stanna, man vill ju bara läsa mer av den".

"Det är kul för det känns som man själv är med".

5.3 Skönlitteratur i undervisningen

Emma har använt sig av skönlitterära böcker istället för traditionella läseböcker vid elevernas läs- och skrivinläring. När Sandra hade en egen klass kopplade hon ihop de skönlitterära böckerna med till exempel arbetet i geografi och historia. Alla de intervjuade lärarna använder sig mycket av skönlitteratur, både när det gäller inläring och inhämtning av faktakunskaper. De intervjuade lärarna visar ett stort intresse för att arbeta med skönlitteratur.

Alla lärarna är överens om att de har ett mycket bra bokförråd. Detta genom att de tre skolorna har ett bra samarbete med skolbibliotek och stadsbiblioteket. Detta menar de är en bidragande faktor till att eleverna finner och känner läslust.

5.4 Högläsning

Emma har den senaste terminen läst en bok högt för sina elever, vilket hon själv tycker är alldeles för lite. Eleverna får ibland sitta på golvet i en ring när hon har högläsningstund. De sitter då nära henne så att alla kan se bilderna i boken. Valet av högläsningbok styrs av vad eleverna tycker om. Det kan även vara en bok som passar bra till olika teman som klassen arbetar med. Hon tycker att det är viktigt att man repeterar det man har läst, och hon låter även eleverna berätta för varandra om textens innehåll.

11 av de sammanlagt 18 eleverna tycker bra om högläsningen. Resten av klassen är mer tveksamma till arbetssättet. Två av dessa tycker bättre om att läsa tyst.

Ylva läser högt för sina elever två till tre gånger i veckan. Oftast sitter de tillsammans framme vid tavlan på ett täcke. Böckerna väljer hon tillsammans med sin kollega, de väljer böcker som andra har rekommenderat och som de tycker verkar roliga. Hon menar att man får pröva sig fram och se vilka typer av böcker som passar gruppen. 16 av de 17 eleverna tycker även att högläsningstunderna är bra och/eller roliga. En elev är tveksam och svarar "så där".

Först och främst har Marie en klassisk högläsningbok och i den läser hon en gång i veckan. Utöver detta läser hon högt en gång om dagen, men då framför allt dikter och fabler, eller om de arbetar med ett speciellt tema. De sitter ofta på kuddar i ring så att de kan vara nära varandra. Hon menar att högläsning ger tillfälle att stanna upp och förklara oklarheter i texten. Varje gång hon får en förstaklass, börjar hon alltid med att läsa "*Gummi Tarzan*" av Ole Lund Kirkegaard högt. Hon anser att detta gör alla eleverna sugna på att läsa själva.

13 av de 18 eleverna tycker att högläsningstunderna är bra och roliga. Två elever har tolkat frågan till att de själva är högläsare och skrev: "Så där, jag blir torr på lungan och måste dricka". "Så där, jag blir trött i halsen." En elev uppfattar högläsningstunderna som "störande", och tre tyckte att det var "så där".

Sandra läser ofta högt för sina elever, främst då hon boktipsar, för att få dem sugna på böcker. Hon läser oftast kortare stycken högt, för att stimulera läslusten

och för att intresset för nya böcker ska öka. Oftast tipsar hon om fyra till fem böcker samtidigt och hon läser högt ur dem som är extra roliga eller spännande. Hon väljer ofta nyinköpta böcker, eller om de har valt ett visst tema, som till exempel deckare eller djurböcker. Ibland har det hänt att hon har hittat en bra bok och känt att denna måste de bara läsa. Då menar hon att man oftast är så engagerad att det räcker för att få med sig eleverna. Hon fångar deras intresse genom att välja sådana böcker som är intressanta för dem. Hon poängterar att det måste hända någonting hela tiden i boken för att eleverna ska behålla intresset för boken.

5.5 Tyst läsning

För Emma är målet att eleverna ska läsa tyst en stund varje dag, men det är inte alltid som hon hinner med det. Tidigare har de haft några läsprojekt, där de läst 20-30 minuter varje dag, då även hemmen var involverade. De har ett stort utbud av böcker i klassrummet att välja på och eleverna får välja helt fritt. Hon motiverar eleverna till tyst läsning genom att ha en god tillgång på bra böcker. Hon menar att man får prata och lirka med eleverna, och försöka hitta böcker som passar dem, som är på rätt nivå. Eleverna får efter ett visst antal lästa sidor ett diplom. Kravet eleverna har på sig är att de verkligen ska läsa den stund de ägnar sig åt tyst läsning, annars får de läsa mera hemma. Hon anser att alla i klassen är goda läsare och att de tycker att det är roligt att läsa.

13 av de 18 eleverna skriver att om de läst ut en bok får de skriva upp det på ett papper. De ska skriva vad boken heter, sidantal och datum. Sedan får de olika diplom, efter hur många sidor de läst. Alla eleverna skriver att de själva får välja bok, två menar att de ibland frågar sina klasskamrater om tips.

Periodvis läser Ylvas klass mycket, de försöker då läsa lite varje dag. Även när de arbetar med ett tema, läser de mycket skönlitteratur. Eleverna får själva välja fritt från boklådor som de får från biblioteket. Ibland diskuterar hon med vissa elever om boken verkligen är rätt för eleven. Hon menar att en del väljer lättare böcker än vad de är kapabla till och andra väljer svårare böcker än de kan förstå. Hon motiverar sina elever till tyst läsning genom att läsa samtidigt som eleverna läser. Ibland läser de bara för läsandets skull och ibland får eleverna berätta vad boken handlade om för henne. Vissa gånger får de skriva en bokrecension, de får även tipsa varandra om böcker de läst. Hon ställer inga särskilda krav på eleverna, men kan ibland, som vi tidigare påpekat, rekommendera eleverna att välja än annan bok än den de valt.

12 av de 17 eleverna svarar att de inte får några uppgifter att göra när de läst ut en bok, en elev brukar rita till boken och de resterande svarar att de ibland får uppgifter till det lästa. 12 av eleverna får själv välja vilka böcker de ska läsa. Tre stycken har skrivit att det är de själva eller deras "fröken" som väljer. En skriver att ingen väljer bok och en skriver "mest jag själv".

Maries klass läser tyst varje dag, minst tjugo minuter, på varierade tider och platser. Eleverna väljer böcker helt själva. I tredje klass får eleverna även låna till exempel faktaböcker, vilket de inte tidigare tillåts. Hon behöver inte motivera sina elever, eftersom "de vill alltid, det finns inte någon som inte vill". Eleverna får bearbeta det de läst på olika sätt, hon har använt sig både av skriftlig och muntlig bearbetning av böckerna, men både eleverna och hon själv har upplevt det skriftliga som tungt. Hon ställer inga krav på hur många böcker de skall läsa, men hon sätter stopp vid tre i veckan. Detta eftersom de besöker biblioteket en gång i veckan och då hela tiden lånar nya böcker.

Alla utom en elev skriver att den uppgift de får på böckerna de läst är att berätta om boken och författaren. En elev svarar att den får läsa högt. 17 av de 18 eleverna skriver att de själva får välja bok. En elev skriver att kompisarna ibland väljer åt den.

Sandra, som har en bibliotekstjänst och som undervisar i bibliotekskunskap, försöker få en liten stunds tyst läsning på alla sina lektioner. I en del klasser vet hon att de har mycket tyst läsning i sin "vanliga" undervisning och då behövs det inte så mycket. Men med vissa klasser får hon ägna en större tid åt tyst läsning. Om hon exempelvis har 40 minuters lektion, låter hon dem läsa i 15-20 minuter. Hon motiverar eleverna genom att hitta böcker som passar den enskilde eleven. "Jag är lite allergisk mot det här att alla ska läsa samma bok, ibland funkar det om man hittar en bok på lagom nivå, men för de ungarna som inte tycker om att läsa tyst, gäller det att ta reda på vad de är intresserade av på fritiden". Hon uppmanar eleverna att föra läslogg. Eleverna får i hög grad själva välja böcker under hennes lektioner. Hon styr ibland bokvalen, särskilt då de håller på med olika teman. Hon brukar ha olika författarpaket där eleverna får välja fritt, antingen av en speciell författare eller exempelvis av fyra olika författare. Hon anser att all slags litteratur är bra, till exempel manga, faktaböcker, serietidningar med mera. Men elevernas klasslärare ställer sig inte alltid positiva till detta, och då måste hon acceptera det. Hon ställer inga krav på eleverna mer än att det ska vara tyst i klassrummet när de läser. Hon menar att man måste hjälpa de elever som ofta byter bok och som går till biblioteket för att fördriva

tiden. Kraven kommer mer när de läser gemensamt, då de måste ha kommit en viss bit på en viss tid. "Om man har en längre stund och man tröttnar på att läsa så får man gärna låta bli att läsa, så länge man inte stör någon annan".

5.6 Boksamtal

Sandra är den enda som medvetet arbetar med boksamtal. Hon tycker att det är bra och att det ger mycket när man som vuxen får chans att sitta med. När eleverna haft boksamtal några gånger förstår de systemet. För Ylva och Marie är boksamtal ett arbetssätt de gärna kommer att använda sig av i framtiden. De tror att det är bra att låta eleverna diskutera böckerna, eftersom det då kan komma upp saker som eleverna inte tidigare tänkt på. Tio av Ylvas elever skriver att de brukar prata om böcker i grupp, fyra sa ibland och tre svarade nej. Alla eleverna utom en skriver att de pratar om böckerna de läst i grupp i Maries klass.

Emma har inte använt sig av boksamtal, hon använder mycket skönlitteratur i undervisningen. Men eleverna har nästan aldrig läst samma bok, vilket är en förutsättning för boksamtal. Hennes elever är alla enade om att de inte brukar diskutera böckerna de läst.

5.7 Bokpresentation

De intervjuade lärarna använder ordet bokprat, vilket har samma betydelse som bokpresentation.

Emma introducerar boken genom att berätta lite om den, hon anser att det är viktigt att hon själv vet vad boken handlar om innan hon läser högt. När eleverna läst klart en bok de tyckte särskilt bra om eller som de inte gillat, har de bokprat inför klassen. De får då berätta om innehållet, vad författaren heter, visa en bild med mera. Klassen får sedan ställa frågor. Eleverna tränas i muntlig framställning och att lyssna på varandra och de får även tips på böcker att läsa.

Ylva introducerar boken genom att berätta vad den handlar om. Hon ser sig själv som en "teaterapa" och tycker om att göra lite olika röster och ljudeffekter när hon läser. Hon tror att eleverna tycker det är extra roligt när man har inlevelse i läsningen.

Marie presenterar böckerna på olika sätt, ett exempel är att hon läser baksidan på boken, ibland bjuder de in bibliotekarien som berättar om olika böcker.

Sandra boktipsar om fyra till fem böcker vid varje tillfälle hon träffar eleverna. Hon väljer ut böcker som hon tror intresserar dem. Ibland läser hon ett stycke ur boken och ibland läser hon baksidan. Detta för att få eleverna motiverade till att läsa.

5.8 Arbetsmiljö/Klassrumsmiljö

Emmas klassrum består av bord och stolar i grupper. Hon vill hellre ha traditionella bänkar. Hon har några platser i klassrummet där eleverna kan få lugn och ro, vilket är viktigt för elevernas olika behov och förutsättningar. I klassrummet finns det även en soffa, där alla böckerna är placerade i låga bokhyllor, en "läshörna" där eleverna turas om att sitta. Eleverna sitter på olika platser i klassrummet när de läser, till exempel på och under borden, i hörnorna, lite var de vill, men med en regel: att inte störa varandra. Läraren anser att arbetsmiljön spelar roll för elevernas trivsel. Hur man har det i klassrummet påverkar allt de lär sig. Hon tycker inte att man ska ha för mycket framme i hyllorna, utan hellre ha mer rymd i rummet, vilket gör rummet mysigare.

Vi ställde frågan till eleverna: Vilken är den bästa platsen för dig att läsa på? Vi fick olika svar, men 16 elever skriver att sängen eller soffan hemma är det bästa stället att läsa på.

I Ylvas klassrum finns en hörnsoffa och en matta är placerad längst fram där samlingarna brukar vara, "en perfekt plats för högläsning". Många väljer att sitta i soffan och läsa, medan andra sitter vid borden. Bänkmiljön stimulerar inte, menar Ylva, men som lärare måste man inspirera och uppmuntra. Arbetsmiljön är viktig, eleverna måste känna sig avslappnade när de ska läsa, det får inte bli något tvång.

Sju av eleverna skriver att deras bästa plats för läsning är vid deras bänk, för lika många är soffan den bästa platsen. Två elever svarar att alla sorters platser fungerar bra och en annan svarar nere på stranden.

Marie arbetar i en gammal skola från början av 1900-talet med stora klassrum och högt i tak. Eleverna sitter vid runda bord, de har en stor hörnsoffa som är avskild med en hylla. De har även halvrunda bord som står mot väggarna, för att eleverna ska kunna sitta avskilt. Det finns även en sekretär och en kuddhörna med matta. Eleverna får sitta var de vill i klassrummet när de läser, de som arbetar bäst tillsammans får sitta tillsammans och de som arbetar bäst enskilt får göra det. "Vi försöker att få dem att ta eget ansvar i det mesta, är man sugen så tar man en frukt eller ett tuggummi. Är man trött så springer man en runda runt huset". Det är för

henne oerhört viktigt att ha en mysig och lugn miljö runt eleverna och inte gapigt och skrikigt.

Att läraren låter eleverna sitta var de vill och var som passar den enskilde bäst, märker vi av elevernas svar på frågeformuläret. Platserna som eleverna nämner är kuddarna, ringen, soffan, i ett hörn, sitta själv och vid sin plats.

Eftersom Sandra inte har ett eget klassrum, frågade vi henne vad hon ansåg var en optimal läsmiljö. Hon svarade att en optimal läsmiljö är där det finns mycket böcker att välja på. Det är även viktigt med möbleringen för att skapa läsro, men det beror helt på hur klassen fungerar tillsammans. För henne är det viktigt att tillåta eleverna att sitta var de vill när de läser. Arbetsmiljön måste inte spela in för att väcka läslusten, enligt Sandra, men det måste finnas böcker och tid för läsning. Struktur är även viktig för läsning. Hon ser gärna att man läser de första tjugo minuterna på dagen eller de sista. Detta kan hjälpa de barn som inte riktigt kommit in i läsningen eller inte hittat läslusten. Men får de struktur på läsningen, så kommer det.

5.9 Hur gör du för att väcka lusten hos de elever som inte tycker att det är roligt att läsa?

Emma väcker lusten hos sina elever genom att hitta intressanta och roliga böcker som passar den enskilda individen. Hon menar att all läsning är bra och man måste tillåta all sorts litteratur. Exempelvis har hon en pojke i klassen som läser mycket Kalle Anka-tidningar och vill då inte fördärva hans intresse genom att neka honom serietidningar. Hon menar att alla hennes elever har en läslust i skolan, men att de troligtvis inte läser så mycket hemma, då det finns mycket annat som lockar eleverna.

Ylva försöker att hitta ett ämne som eleverna kan tycka om och finna intressant. Ett exempel är en pojke som läser en bok om vikingafärder om och om igen. Han hade inte hittat några liknande böcker och de fick då hjälp av biblioteket att hitta liknande äventyrsböcker, vilket bidrog till att hans läslust nu är på topp.

Marie anser att hon aldrig behövt väcka lusten hos hennes elever, eftersom alla redan känner läslust.

Sandra menar att "det är väl den svåraste nöten att knäcka". Hon säger att det inte alltid är lätt att hitta böcker som är lagom svåra, lagom roliga och lagom spännande och som ska passa eleven. Det är viktigt att inte tvinga dem. Hon menar att de elever

som inte tycker att det är roligt att läsa oftast inte har stöd hemifrån när det gäller läsning.

5.10 Stimulering till att elevers läslust utvecklas

Emma tycker att användning av skönlitteratur stimulerar eleverna. Hon tycker inte att det är bra med läsebok eftersom alla elever inte är på samma nivå. Eleverna får då inte ut samma saker av den lästa texten. Användningen av skönlitteratur gör att eleverna kan hitta böcker som intresserar och tilltalar dem. Hon arbetar på ett medvetet sätt för att stimulera läslusten. Hon har gjort utvärderingar med eleverna vid jul och 16 av de 18 eleverna var mycket positiva till att läsa och två tyckte att det var sådär. På lästester som specialläraren har gjort ligger alla eleverna i klassen bra till.

Ylva menar att hon stimulerade sina tidigare elever på bästa sätt genom boksamtal. Eleverna var då mycket engagerade och det blev bra diskussioner som tog upp ämnen som inte bara berörde boken. Hon anser sig inte arbeta på ett medvetet sätt för att stimulera läslust. För henne är det så naturligt, hon gillar själv att läsa och det tror hon är mycket viktigt. Hon läser alltid själv när eleverna läser och detta tror hon är en bidragande faktor till att eleverna själva känner läslust.

Marie tycker att hon arbetar på ett medvetet sätt för att stimulera läslust, hon erbjuder eleverna mycket böcker och boktips och klassen tar även hjälp av bibliotekarien. Hon tror vidare att när eleverna själva får berätta om boken de läst sporrar det dem att läsa mera. Hon har aldrig lämnat en elev som inte har kunnat läsa. Detta tror hon beror på att hon erbjudit dem mycket böcker. Hon menar att läsintresset smittar mellan eleverna. Om till exempel 90 procent av klassen tycker att det är roligt att läsa är det svårt att säga att det inte är det. Hon försöker få eleverna att ta eget ansvar och även variera undervisningen så mycket som möjligt.

Sandra menar att hennes arbete går ut på att väcka just läslust hos eleverna. Ett bra sätt är att fylla på bokförrådet hela tiden, men det krävs framförallt att man själv läser. Man kan inte tipsa om böcker som man själv inte läst. De hade till exempel en bok som hon trodde var en fotbollsbok som rekommenderades till pojkarna. När de sedan läste den handlade den bara om sex. "Det blev galet". Hon menar att för att stimulera läslust är det viktigt att eleverna får vara så delaktiga som möjligt i val av arbetssätt och själva välja litteratur i så stor utsträckning som möjligt.

5.11 Varför är det bra att kunna läsa?

Denna fråga ställde vi till eleverna för att få se deras syn på läsning. Många elever skrev att det var viktigt för att kunna läsa skyltar och för att kunna arbeta när man blir stor, ett stort antal skrev att man lär sig många olika saker genom att kunna läsa. Vi presenterar här några härliga kommentarer från eleverna.

”För om det har hänt en olycka, någonstans där man ska köra så är det bra”.

”Man lär sig mycket mer fakta om världen när man till exempel läser en dinosauriebok”.

”När man blir stor så får man mycket lättare att klara av skolan och så får man bra jobb”.

”Det är bra att kunna läsa för att om det är en bra bok, om man inte kan läsa, kan man ju inte läsa den”.

6. Analys

Vi har alla olika definitioner av vad begreppet läslust betyder, detta kan bero på våra tidigare erfarenheter och på de läsoplevelser vi haft. Detta kan vi se i vår empiridel och forskningsbakgrund, där forskarna, lärarna, eleverna har olika sätt att se på läslust. De intervjuade lärarna använder sig mycket av skönlitteratur i all möjlig undervisning. Lärarna är inte fast i gamla ”hjulspår” och inte heller rädda för att prova på nya arbetssätt. Genom att vara öppna för nya idéer och arbetssätt kan man utveckla sin undervisning och hitta nya vägar för att nå alla elever. Använder man skönlitteratur istället för de traditionella läromedlen, kan man individanpassa undervisningen mer, eftersom det är lättare att hitta böcker som passar den enskilde individen, alla får läsa i sin egen takt och på sina egna villkor. Att anpassa undervisningen efter elevens förutsättningar och behov, står klart och tydligt i läroplanen och måste därmed vara en självklarhet för alla lärare.

Ylva, Marie och Sandra läser alla högt för sina elever vid flera tillfällen i veckan, ingen av de intervjuade lärarna nämnde dock hur länge de läste högt. Av Ylvas elever svarade 16 av 17 att de tycker att högläsning är roligt. Ylva ser sig själv som en teaterapa och lever sig in i de olika rollerna när hon läser. I och med att hon ”spelar rollerna” i böckerna, blir det lästa mer levande, vilket bidrar till att eleverna kan leva sig in i boken. Emma läser högt för sina elever en gång i veckan. Endast 11 av de 18 eleverna ser högläsning som något roligt. Detta kan bero på att hon läser

för sällan och eleverna får då inget sammanhang i det lästa. Marie läser ofta högt, nästan varje dag. Av hennes elever tyckte 13 av 18 att det var roligt och/eller bra. Sker högläsning för ofta kan mycket av spänningen försvinna, det blir inget speciellt tillfälle, utan ett vardagsmoment som vilket annat.

Ylva menar att hon motiverar sina elever genom att själv läsa tyst under tiden eleverna läser, detta stödjer även Wingård och Wingård (1994, s. 54). Genom att vara en läsande förebild kan eleverna själva få motivation, eftersom läraren då sänder ut positiva signaler om läsning av skönlitterära böcker. Enligt Marie behöver hon aldrig motivera sina elever till att läsa. Detta kan bero på att hög- och tystläsning är ett vardagligt inslag i klassrummet, och det blir naturligt för eleverna och de läser av vana och kanske inte lika mycket av intresse. Sandra och Emma motiverar sina elever genom att hitta böcker som passar den enskilda eleven. Genom att låta elevernas intresse styra, kan läraren få dem mer motiverade. När lärarna visar intresse för var och en bekräftas de och alla kan känna att de blivit sedda.

Alla de intervjuade lärarna låter i stor utsträckning eleverna själva välja böcker. Om elevernas intresse får styra när det är dags att välja böcker kan intresset och lusten för att läsa öka, eftersom de då får välja efter egen smak och eget intresse.

När eleverna läser tyst får de sitta var de vill i klassrummen, på en plats där de trivs bäst och som känns bra för dem. Detta gör att undervisningen blir individanpassad. Eleverna fick frågan vilken som är den bästa platsen att läsa på och vi fick där många olika svar vilket tyder på att de själva får välja.

Sandra menar att det svåraste i arbetet med skönlitteratur är att väcka lusten hos dem som inte tycker att det är roligt. Hon betonar vikten av att inte tvinga eleverna. Skulle läraren tvinga en elev att läsa, blir resultatet oftast det omvända. Lusten måste komma naturligt och då kan man som Emma och Ylva, arbeta för att hitta böcker som passar de enskilda eleverna. Då visar läraren att elevens tankar och intresse är viktiga, vilket i sin tur bidrar till att elevernas lust för att läsa ökar.

Ylva känner att hon inte arbetar på ett medvetet sätt för att stimulera läslust. För henne kommer det naturligt och hon tycker själv om att läsa. Genom att hon visar engagemang och att eleverna ser att hon brinner för ämnet, bidrar det mycket till att intresset ökar för eleverna. Marie och Emma arbetar på ett medvetet sätt för att stimulera läslust, detta genom att ha ett bra bokbestånd, boktips och biblioteksbesök.

Om läraren lyckas fånga de elever som har stort inflytande i klassen, bidrar det till att resten av klassen också kan se undervisningen som meningsfull.

Sandra betonar vikten av att ständigt fylla på sitt bokförråd med nya böcker och att man själv läser böckerna. Genom att själv läsa mycket böcker, kan man hjälpa eleverna att hitta böcker som passar dem. Om läraren visar att man själv är intresserad och engagerad, så har man en större chans att lyckas få eleverna intresserade än om man inte visar något engagemang.

7. Diskussion

7.1 Det sociokulturella perspektivet

Med det sociokulturella perspektivet menas att om vi vill förstå hur någon lär eller utvecklas måste vi relatera individens kunskaper och färdigheter till dess omgivning och till de resurser och utmaningar som finns där. Kunskaper och färdigheter utvecklas i samhället och mellan människor (Säljö 1995, s.22). Detta kan vi koppla till vår undersökning genom att se hur en elev lär måste vi kunna koppla undervisningen, till exempel arbetet med skönlitteratur, till saker som eleven kan relatera till, till dess verklighet. Genom att eleverna får läsa skönlitteratur som speglar andra sociokulturella kulturer, kan det bidra till att eleven vidgar sina perspektiv och sträcker sig därigenom utanför sin sociokulturella ram, vilket i sin tur bidrar till utveckling och lärande. Genom att eleven läser skönlitterära böcker som utspelar sig i liknande miljöer som eleven själv befinner sig i, bidrar det till att eleven kan identifiera sig med till exempel personer, miljöer, problem samt dra paralleller till den verklighet som individen befinner sig i. Det i sin tur skapar läslust genom att eleven känner igen sig, får "ahaupplevelser", kan identifiera sig med mera. Ingrid Nettervik (2004, s. 11) menar vidare att barn ständigt utvecklas av sin omgivning och av sina erfarenheter.

7.2 Läslust

För att en elev ska finna läslust är det viktigt enligt Ahlén m.fl. (2003, s.93) att ta tillvara på alla typer av inläring som kommer med skönlitteratur, exempelvis kreativitet och tankearbete. Författarna menar också att ett varierat arbetssätt är att rekommendera för att skapa läslust. Alla de intervjuade lärarna använder sig av olika arbetssätt i arbetet med skönlitteratur. Genom att använda sig av varierade

arbetssätt, kan läraren nå alla elever och alla kan hitta något sätt som passar just den. Väcker man läslusten, kan det underlättas för eleven i alla andra ämnen, eftersom läsning är en stor del även där.

7.3 Skönlitteratur i undervisningen

I våra intervjuer framkom det att alla lärarna arbetar på ett medvetet sätt med skönlitteratur i all slags undervisning. Exempelvis använder sig Emma bara av skönlitterära böcker när eleverna ska lära sig läsa och skriva. Sandra använde sig av skönlitteratur i arbetet med geografi och historia. Detta stödjer Nilsson (1997, s. 43) som anser att skönlitteratur inte enbart ska ge en läsoplevelse, den ska även bidra till att ge ökad kunskap. Vidare menar Amborn och Hansson (2002, s. 26) att man kan hitta väsentlig fakta genom skönlitteratur i ämnena historia, geografi och naturvetenskap. Det är för många lärare tryggare att använda sig av de läromedel som finns och som använts i många år, än att använda sig av skönlitteratur även i andra ämnen än svenska. Till en början krävs det säkerligen mer arbete, eftersom läraren måste hitta bra och väsentlig litteratur, men resultatet kommer med stor sannolikhet att löna sig. När eleverna till exempel läser om stenåldern, kan det vara roligare att läsa en bok som *"Barna Hedenhös"* (av Bertil Almqvist) än en vanlig lärobok. Det finns mer detaljer och bilder som eleverna kan ta till sig, vilket kan leda till ett större intresse och roligare undervisning.

Enligt Ahlén m.fl. (2003, s. 92ff) kan elever genom att läsa skönlitteratur skapa sina egna bilder och föreställningar. Detta underlättar vid många tillfällen, till exempel vid allt slags skapande, känsloliv och förmågan till empati ökar. Om eleverna läser böcker, där de kan känna igen sig och identifiera sig med karaktärer, tror vi att de får lättare att känna med och för andra människor. Detta bidrar även till att läslusten ökar, eftersom böckerna blir mer intressanta om eleverna kan relatera dem till sig själv. Här gäller det att som alla de intervjuade lärare gör, samarbeta med skol- och stadsbibliotek. Alla lärarna menar även att det är viktigt med ett stort bokförråd i klassrummet, som ständigt byts ut. Detta ökar chanserna att eleverna hittar böcker som passar dem, och får dem att vilja läsa mera.

Medier av olika slag tar allt större plats i elevernas liv. Wingård och Wingård (1994, s. 8) menar att förr i tiden fann spänning och glädje i att läsa skönlitteratur, men nu har medieutvecklingen tagit över en stor del av detta. Även Emma menar att eleverna säkert inte läser mycket hemma, då det finns mycket annat som lockar.

Detta kunde vi se motsatsen till i elevernas frågeformulär, där 16 av hennes 18 elever svarade att deras bästa plats att läsa på var i hemmet. Vilket tyder på att de faktiskt läser hemma. Vi lever i ett stressigt samhälle, och många föräldrar har inte tid att sitta ner och läsa för eller med sina barn. Det kan vara lättare att sätta barnet framför TV: n och sätta på en film.

7.4 Högläsning

Vygotskij förklarar sitt omtalade begrepp, utvecklingszonen, som ett steg i utvecklingen som barnet ännu inte uppnått, men som kan nås med hjälp av andra mer kunniga. Ahlén m.fl. (2003, s. 111) tar upp om Vygotskijs utvecklingszon och fortsätter att högläsningens boken är ett arbetssätt som fungerar väl i denna zon. Fördelar med högläsning är att läraren kan välja en svårare bok, man kan stanna upp och förklara ord som är obegripliga, eleverna får större ordförråd med mera. Marie tycker att det är bra att läsa högt för läraren får då, som Ahlén m.fl. menar, tillfälle att stanna upp och förklara olika begrepp. Fast (2001, s. 23) hävdar att högläsning i många fall ökar barns intresse för att läsa själva. Detta håller även Ekström och Isaksson (1997, s. 3) med om och menar också att högläsning bidrar till att öka: "läslusten, ordförrådet, språkförståelsen, människokunskapen, intresse för andra tider, andra länder".

Sandra sa, under intervjun, att hon läser högt för sina elever för att stimulera läslusten och för att öka intresset för nya böcker. Vi anser att det är oerhört viktigt att läraren läser högt för sina elever, oavsett vilken ålder man undervisar i. Chambers (1994, s. 66ff) menar att eleverna aldrig kan bli för gamla för att lyssna till högläsning. Genom hela livet kan alla få ett utbyte av att lyssna på språk som vi själva inte behärskar att läsa. Det krävs inte lång tid, utan man kan läsa en dikt eller en kort berättelse. Den tid man lägger ner får man igen mångfalt i resten av undervisningen. Det är även viktigt att man vågar leva sig in i boken, för att göra det hela extra spännande. Detta är något Ylva arbetar mycket med och menar att eleverna tycker att det är roligare om läraren har inlevelse. Detta kunde vi även se i frågeformulären där alla av hennes elever utom en, tyckte bra om högläsning. Det är intressant att alla de intervjuade lärarna gör högläsningstunderna till något speciellt, exempelvis sitter de i ring på kuddar, på ett täcke med mera. Genom att göra stunderna speciella kan detta bidra till att motivationen och lusten ökar. Detta är dock inget vi kunde se

av elevernas svar i Emmas och Marias klass, där ungefär hälften av deras elever tycker om högläsningstunderna.

7.5 Tyst läsning

Nilsson (1997, s. 38) anser att den traditionella tystläsningen är på väg tillbaka och att läsning på ett djupare plan inte längre sätts i fokus som det borde. I många fall sker tyst läsning som ett tidsfördriv utan någon speciell uppföljning eller baktanke. Gemensamt för lärarna är att det oftast finns motiv bakom elevernas tystläsning, de följer för det mesta upp läsningen med någon uppgift, men ibland läser de bara för nöjets skull. Emmas elever får skriva upp bokens titel, antal sidor, författare och vad de tyckte om boken, sedan får de olika diplom för antal avklarade sidor. Detta kan liknas vid belöningspedagogik, för de elever som läser snabbt och mycket är säkert diplomerna motiverande och roliga. De lite "långsammare" eleverna gynnas inte av detta system, eftersom de kanske aldrig når upp till mer än ett diplom. Då eleverna bara får skriva upp bokens titel, författare och antal sidor, bearbetas inte boken och de får inte heller chans att reflektera över vad de läst.

Ylva låter ibland sina elever läsa bara för läsandets skull, men det händer även att de får berätta om bokens handling för henne. De får även skriva bokrecensioner och tipsa varandra om böcker. Ylva läser alltid själv när hennes elever läser, vilket hon anser motiverar hennes elever. Wingård och Wingård (1994, s. 54) poängterar att när eleverna läser är det viktigt att även läraren läser. Eleverna känner då att läsning är en naturlig del även i lärarens liv och man föregår med ett gott exempel. Detta är något vi verkligen har tagit till oss och som vi tycker är mycket viktigt. I en lärarens profession ingår det att vara en bra förebild för sina elever. Marie anser sig inte behöva motivera sina elever till tyst läsning då eleverna alltid vill, det finns inte någon som inte vill. Vi ställer oss frågande till om det verkligen kan vara så här bra. Det är svårt att tro att alla elever alltid vill och känner lust. Alla elever kan inte alltid vara på topp. Det kan kanske även bero på att hon blundar för dem som inte tycker det är roligt.

7.6 Boksamtal

Chambers (1993, s. 9) har utformat ett arbetssätt som kallas för boksamtal. Författaren menar att genom boksamtal lär sig eleverna att samtala om böcker och de lär sig även att lyssna på varandra. Sandra är den enda av de intervjuade lärarna

som använder sig medvetet av boksamtal, hon tycker att det är givande att sitta med under boksamtalen. När eleverna får en chans att prata om böckerna kan det leda till att boken får en annan innebörd och att de kan upptäcka saker som de inte tidigare tänkt på. Ylva och Marie har en positiv attityd till boksamtal. Det är bra med lärare som inte är rädda för att prova på nya arbetssätt och som vill förnya sin undervisning. Alla vägar att försöka nå alla elever är positiva.

7.7 Bokpresentation

Alleklev och Lindvall (2003, s. 13) skriver om vikten av att genomföra bokprat för att behålla elevers läslust och bibehålla elevernas nöje att läsa den skönlitterära boken. Även Amborn och Hansson (2002, s. 34) anser att den tid som läraren ger sina elever genom bokprat fås tillbaka då man ser elevernas glädje över att sätta sig med boken som introducerat. Alla de intervjuade lärarna introducerar skönlitterära böcker genom att läsa baksidan av boken eller berätta lite om dem. För oss är det viktigt att man presenterar böcker på olika sätt. Man kan till exempel dramatisera, titta på filmatiseringen av boken, tala fritt ur ett stycke ur boken med mera. Men framför allt måste man som Sandra sa själv visa ett stort intresse för boken, det smittar av sig.

7.8 Val av bok

Gemensamt för de fyra intervjuade lärarna är att de låter sina elever själva välja de böcker som intresserar dem. I vissa fall får de hjälpa eleverna att hitta rätt. Ahlén m.fl. (2003, s. 41) förklarar att läraren måste ha överseende när eleverna gör sina bokval, det viktiga är inte bokvalet utan att de känner läslust. Detta håller även Chambers med om (1994, s. 42) då författaren påpekar att eleverna känner läslust när de får välja bok av eget intresse och smak. För oss är det en självklarhet att eleverna ska få välja böcker själva, om läraren tvingar eleverna till att läsa vissa böcker försvinner mycket av lusten och motivationen. Läraren bör inte sätta stopp för vissa böcker till exempel faktaböcker eller serietidningar. Huvudsaken borde vara att alla läser, oavsett vad de läser.

7.9 Arbetsmiljö/klassrumsmiljö

I Maltén (1997, s. 130) kan vi läsa om Vygotskijs syn på skolmiljön. Han menar att skolmiljön ska tillgodose elevernas behov på ett optimalt sätt. Då behöver läraren inspirera och diskutera med sina elever. Det är viktigt att läraren uppmuntrar elevers

fantasi och kreativitetsförmåga. De intervjuade lärarna försöker göra sina klassrum så mysiga och hemtrevliga som möjligt. De har alla inrett sina klassrum med myshörnor, soffor och bokhyllor, där eleverna lätt har tillgång till böcker. Redan för tjugo år sedan poängterade Chambers (1985, s. 123) att böcker måste placeras på ett inbjudande sätt. Med tanke på många skolors ekonomi är det nog inte lätt att skapa den optimala klassrumsmiljön. Men det krävs inte mycket för att göra sitt klassrum till en mysigare plats att vara på. Man kan till exempel odla blommor, tända ljus vid lässtunder, lägga en matta på golvet, göra en "myshörna", sätta ramar på teckningar, sätta upp gardiner, göra en bokutställning, ha veckans bok med mera.

Gemensamt för alla lärarna är att de låter eleverna sitta var de vill när de läser tyst. Wingård och Wingård (1994, s. 40f) menar att man som lärare ska utgå ifrån sig själv och fråga sig: Hur tycker jag om att sitta när jag läser? Det kan hjälpa eleverna när de själva får välja plats att sitta på. Det är en fördel för många elever om de själva får välja en avskild plats att sitta på då de läser. Detta tycker vi verkligen är ett exempel på hur läraren kan bedriva individanpassad undervisning. Vi har själva aldrig fått uppleva möjligheten att få sitta var vi vill under tystläsningsstunderna. Eleverna borde bli mer motiverade att läsa när de får välja en plats som de trivs bra på, detta ökar även med stor sannolikhet deras läslust.

7.10 Varför känner inte elever läslust?

"Undervisningen skall anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. Den skall med utgångspunkt i elevernas bakgrund, tidigare erfarenheter, språk och kunskaper främja elevernas fortsatta lärande och kunskapsutveckling" (Lpo 94). En anledning till att elever inte känner läslust kan bero på att undervisningen inte anpassas till varje elev. Det kan även bero på att böckerna inte är på elevernas nivå, bristande engagemang från läraren, dålig ekonomi med mera. Ahlén m.fl. (2003, s. 61) nämner att anledningen till att elever inte känner läslust kan bero på att skolan inte har ekonomiska möjligheter att driva ett bra skolbibliotek. Det kan även bero på att eleverna saknar läsande förebilder, till exempel föräldrar som inte engagerar sig i barnens läsning. Boken har blivit lågstatus, det har blivit viktigare med olika medier, såsom TV, datorspel, Internet med mera. Läsning kräver tid, lugn och ro, det är något som många elever saknar idag, det är för många viktigare med "enklare" intressen på fritiden. Vi anser att lärarens intresse för läsning av skönlitteratur är mycket betydelsefull för elevernas läslust. Då intresset "smittar" av sig från läraren till

eleverna. Det krävs även att läraren har stor kunskap om sina elever, så att den kan hitta litteratur som passar var och en.

Skolbiblioteken måste få en mer betydande roll i skolan och lärarna måste avsätta mer tid till att gå dit. Besöken på biblioteken ska ses som något roligt och spännande. Det kan även bli en plats där eleverna kan få en stund för sig själva och där de bara kan koppla av.

Smith (1997, s. 181) skriver att läraren inte får vara för snabb med att bedöma att en elev har lässvårigheter. Genom detta kan problem skapas som eleven själv aldrig lagt märke till och kanske aldrig lidit av. Denna stämpel kan då följa dem genom hela livet. Molloy (1996, s. 42) håller med om detta och menar att elevens problem kan uppstå genom hur lärarens attityd är till elevens arbete och elevens egen syn på sitt arbete. Om eleverna inte själva tycker om att till exempel läsa skönlitteratur kan detta bero på att de inte ser sig själva som en duktiga läsare. Detta tror vi är viktigt att ha i åtanke när läraren arbetar med läsning, för många elever är det ett känsligt ämne och vi som lärare måste uppmuntra och stödja eleverna innan man sätter en stämpel att något är fel. Viktigt är att läraren provar alla sätt innan man dömer eleven då det kan få förödande konsekvenser.

Wingård och Wingård (1994, s. 8f) skriver att boken håller på konkurreras ut av mediavärlden. Om man förr ville uppleva något spännande, se en annorlunda värld, var boken ett utmärkt redskap för detta. Numera får eleverna detta genom datorspel, videofilmer, TV med mera, och dessa kräver ingen större ansträngning som en bok kräver. Det är intressant att se att Wingård och Wingård, redan år 1994 såg dessa faktorer som hotande mot skönlitteratur. Utvecklingen har gått oerhört snabbt sedan dess och mediavärlden har fått ännu mera utrymme i elevernas vardag. Självklart finns det många fördelar med mediavärlden, men för många barn tar det upp alldeles för stor tid, tid som man i stället förr lade på en bra bok. Vi tror att det är viktigt att lärare och föräldrar börjar samarbeta för att få eleverna att känna ett större intresse för böcker. I och med att böcker ger så mycket mer än vad ett dataspel gör.

Ahlén m.fl. (2003, s. 17) poängterar att om eleverna alltid ska behöva skriva bokrecensioner eller läsa under tidspress, kan detta leda till att eleverna tycker att det blir påfrestande att läsa. Författarna frågar sig om man själv skulle vilja läsa under dessa premisser? Medan Svedner (1999, s. 56) tycker att det är bra att lärarna har mål uppsatta för elevernas läsning. "När eleverna läst måste deras läserfarenhet

användas på något sätt". Ylva menar att det är viktigt att man låter eleverna läsa bara för läsandets skull ibland. Vi håller med Ahlén m.fl. och Ylva i denna fråga. Ger man som lärare alltid eleverna uppgifter på böcker, tror vi att mycket av lusten försvinner. Eftersom man då måste koncentrera sig mycket mer än om man bara läser av lust och intresse. Vi kommer åter tillbaka att det är viktigt att man varierar undervisningen, alltså att man varierar uppgifter.

När vi intervjuade lärarna frågade vi: Hur gör du för att väcka lusten hos de elever som inte tycker att det är roligt att läsa? Emma arbetar för att hitta intressanta böcker som eleverna tycker är roliga att läsa, hon betonar att all läsning är bra, oavsett vilken sorts litteratur de läser. Alleklev och Lindvall (2000, s. 71) anser att om läsaren inte kan förstå det man läser, blir läsningen bara mekanisk och långtråkig, den ger ingenting. Därför är det viktigt att man som Ylva försöker hitta ämnen som eleverna tycker är intressanta och roliga. Hon menar att det då är viktigt att man tar hjälp av kunniga arbetskamrater.

Sandra menar att det inte alltid är lätt att hitta böcker som når alla elever och som hjälper dem att finna läslust. Hon tror att det oftast handlar om att eleverna inte får stöd hemifrån. Sandra var den enda som visar att det faktiskt är svårt att väcka lust att läsa och att det krävs mycket arbete av läraren. Går läraren bara in med en positiv attityd och att man är medveten att sådant här tar tid är det en större chans att det kommer gå bra, man måste även kunna ta motgångar och försöka vända dem till något positivt.

7.11 Stimulering till att elevers läslust utvecklas

Emma tycker att just arbetet med skönlitteratur stimulerar elevernas läslust. När eleverna använder sig av skönlitteratur kan de hitta böcker som är intressanta och som tilltalar dem. Ahlén m.fl. (2003, s. 14f) skriver att det är av stor vikt att elevens första möte med läsning är positiv. Det krävs inte mycket för att ett barn ska förlora ett intresse. Därför måste vi arbeta på ett medvetet sätt med lässtimulans. Emma, Marie och Sandra tycker att de arbetar på ett medvetet sätt för att stimulera läslust. Detta visar de genom att ha mycket böcker som ständigt byts ut. Detta är något som även Smith (2000, s. 7) håller med om och menar att läraren måste ge varje elev ett bra utbud av böcker. Böckerna måste stimulera eleverna till att läsa mera. Vi håller med lärarna och författaren och är helt övertygade om att ett stort bokutbud kan

väcka elevernas lust. Ylva tycker inte hon arbetar medvetet mot att stimulera elevernas läslust, för henne kommer det naturligt. Hon tycker själv om att läsa skönlitteratur och det tror hon bidrar till att elevernas lust ökar. Vi blev lite intresserade över svaret att hon inte arbetar medvetet, det är intressant om vi kopplar det till det hon tidigare sa om att hon är en "teaterapa". Hon väcker då elevernas lust genom att utstråla glädje i det hon gör. Här får vi verkligen ett exempel på hur lärarens intresse kan smitta av sig på eleverna, vilket är ett mål som vi själva kommer att arbeta för att uppnå.

Enligt Sandra är det viktigt att eleverna själva får vara med och välja arbetssätt och litteratur för att stimulera deras läslust. Detta är något som vi funnit stöd av i mycket av den litteratur vi läst och är något vi kommer att ta med oss i framtiden. När eleverna själva får vara delaktiga i undervisningen visar läraren att deras åsikter och tankar är viktiga och betydelsefulla. Något som vi tycker är viktigt med arbetet med att stimulera elevernas läslust, är att man som Chambers (1994, s. 14) menar bekräftar elevernas framgångar. Detta är något som ingen av de intervjuade lärarna tog upp. När läraren bekräftar eleverna känner de att de duger och att deras arbete är viktigt, det kan till exempel ske när eleverna läst ut en bok och berättar om den eller att läraren uppmuntrar dem under tiden de läser. Enligt Ahlén m.fl. (2003, s. 81ff) måste läraren även vara en bra läsande förebild för eleverna, detta gäller både föräldrar och lärare. Som förebild måste man berätta om sin egen läsning, för att eleverna ska se läsning som något naturligt. Detta är något som Ylva verkligen praktiserar, då hon alltid läser när eleverna läser. Även Sandra anser att det är viktigt att man själv läser och har ett intresse för böcker.

7.12 Slutsats

Slutsatser vi kan dra av vår undersökning är att läslust kan skapas genom skönlitteratur. Detta genom att läraren använder sig av ett varierat arbetssätt, där elevens intresse sätts i fokus. Skönlitteratur kan hjälpa eleverna att utveckla deras empati- och fantasiförmåga, ge dem ökade kunskap och ett ökat ordförråd med mera. De får även ta del av andra miljöer, vilket kan leda till en ny syn på deras egen omgivning.

En anledning till att elever inte känner lust för att läsa skönlitteratur är att medievärlden får ett allt större fäste i elevernas liv. Vilket gör det extra viktigt att skolan lägger ner tid på läsning av skönlitteratur. Det är även viktigt att eleverna

själva får välja den litteratur de ska läsa, eftersom läslust kan utvecklas när de får välja efter eget intresse och smak. Även klassrumsmiljön spelar in då elevernas läslust utvecklas. Genom att ha en inbjudande miljö med mycket böcker och trevliga platser att sitta på kan läsningen bli mer motiverande.

7.13 Metoddiskussion

Vi är mycket nöjda med intervjuerna av lärarna och kunde koppla mycket av det de sa till vårt syfte och vår problemformulering. Frågeformuläret anser vi att vi hade förbråttom att göra. Det hade varit bättre med ett frågeformulär med svarsalternativ, då vi fick så många olika svar. Intressanta svar, men är inte tillräckliga i vissa avseenden. Vi skulle ha ställt frågan: Vad tycker du om tyst läsning? Vi ställde även frågan: Vilken är den bästa platsen för dig att läsa på? Vi skulle här ha skrivit i skolan, men missade detta. Även frågorna om hur ofta eleverna läser högt och tyst visade sig vara ganska ointressanta för vår undersökning, och de har därför inte kommenterats i vårt resultat.

En annan sak vi missade var att be eleverna skriva sina namn, då hade vi kunnat titta mer ingående på genusperspektivet. Det hade även varit till vår fördel om vi varit närvarande under tiden eleverna gjorde formuläret, för att förklara vissa saker.

7.14 Resultatens konsekvenser för vår yrkesroll

Denna uppsats har visat hur viktigt det är att arbeta med skönlitteratur i undervisningen för att väcka elevernas lust till att läsa. Att väcka elevernas läslust är en viktig del och något som alla hela tiden måste sträva mot att uppnå. Positiva faktorer för utvecklingen av elevernas läslust är att läraren använder sig av ett varierat arbetssätt, har ett bra bokbestånd, en trevlig klassrumsmiljö, lyssnar till elevens intresse, samt att undervisningen bedrivs individanpassat.

7.15 Förslag till fortsatt forskning

Det hade varit intressant att genomföra studien ur ett genusperspektiv, då detta är ett omdiskuterat och aktuellt ämne. Ett annat förslag är även att se på hemmets betydelse och elevernas fritidsintresse för utveckling av elevernas läslust genom skönlitteratur.

Sammanfattning

Syftet med arbetet var att undersöka hur skönlitteratur kan vara en bidragande del i att elever känner läslust. Uppsatsen är baserad på en forskningsbakgrund med relevant litteratur och intervjuer med fyra lärare och frågeformulär till tre av de intervjuade lärarnas elever. Det insamlade materialet redovisas i resultatet.

Genom vår forskningsbakgrund och resultat har vi kommit fram till följande: Skönlitteratur kan öka elevernas empati- och fantasiförmåga, ordförråd, ge dem ökade faktakunskaper med mera. De möter även olika personer och miljöer och kan då få en ny syn på sin egen omgivning. En stor anledning till att många elever inte känner läslust är att skönlitteratur konkurreras ut av medievärlden. Därför är det viktigt att man låter läsning av skönlitteratur ta plats i undervisningen.

Genom att variera arbetssätten med skönlitteratur kan man nå alla elever, vilket är något som praktiseras av de intervjuade lärarna. Man kan till exempel använda sig av högläsning, vilket bidrar till att öka läslusten, ordförrådet blir större med mera. Även användning av tyst läsning, boksamtal och bokpresentation är att rekommendera, eftersom eleverna då kan hitta ett arbetssätt som passar just den. Både författarna och de intervjuade lärarna är överens om att det är av stor vikt att bokvalet till stor del sker av eleverna själva. Läslust utvecklas när de själva får välja av intresse och smak, till exempel böcker som de kan identifiera sig med och som de känner igen sig i. I arbetet med skönlitteratur måste läraren sätta individen i fokus och anpassa undervisningen till varje elev, detta kan ske genom till exempel bokvalet eller att eleverna själva väljer en egen plats att läsa på. Viktigt är även att läraren känner eleverna så att man kan stötta upp där det behövs. Det är även viktigt att läraren är en läsande förebild.

Det är bra om eleverna inte alltid behöver bearbeta en bok de läst, utan att läsningen kan ske bara för läsningens skull. Eftersom intresset lätt kan försvinna.

En stor fördel till att utveckla elevernas läslust är, som författare och lärare menar, att ha en inbjudande klassrumsmiljö. Där mycket skönlitteratur finns lättillgängligt och synligt för eleverna. De intervjuade lärarna har "skapat" inbjudande läshörnor, vilket gör läsningen mer motiverande.

Genom vår forskningsbakgrund och vårt resultat har vi fått svar på vår problemformulering och fått tydliga exempel på hur skönlitteratur och olika arbetssätt kan vara en bidragande del i att utveckla elevernas läslust.

Referenslista

- Ahlén, Birgitta m fl. (2003) *LÄSlust och LÄTTläst*. Lund: Författarna och bibliotekstjänst AB. ISBN: 91-7018-499-2
- Alleklev, Birgitta & Lindvall, Lisbeth, (2000), *Listiga räven. Läsinläring genom skönlitteratur*. Borlänge: Strålins. ISBN 91-7221-161-X
- Alleklev, Birgitta & Lindvall, Lisbeth, (2003), *Listiga räven smyger vidare*. Stockholm: Dala Print Media. ISBN 91-7221-319-1
- Amborn, Helen, & Hansson, Jan, (2002), *Läsglädje i skolan. En bok om litteraturundervisning tillsammans med slukarålderns barn*. Falun: Falu Bokproduktion. ISBN 91-7221-045-1
- Barnens bokklubb (2006) *Boken om läsning, en handbok om barns språk- och läsutveckling*. Klippan: Ljungbergs tryckeri. ISBN: 91-85904-406
- Bergöö, Kerstin, Jönsson, Karin och Nilsson, Jan (1997), *Skrivutveckling och undervisning*. Lund: Studentlitteratur. ISBN: 91-44-00187-8
- Björk, Maj & Liberg, Caroline (1996) *Vägar in i skriftspråket*. Stockholm: Natur och Kultur. ISBN: 91-27-72268-6
- Brodow, Bengt & Rininsland, Kristina, (2005), *Att arbeta med skönlitteratur i skolan – praktik och teori*. Lund: Studentlitteratur. ISBN 91-44-03812-7
- Chambers, Aidan, (1985), *Om böcker*. Stockholm: Nordstedts Förlag AB. ISBN 91-1-875011-7
- Chambers, Aidan, (1993), *Böcker inom oss. Om boksamtal*. Stockholm: Nordstedts Förlag AB. ISBN 91-1-947271-4
- Chambers, Aidan, (1994), *Böcker omkring oss. Om läsmiljö*. Stockholm: Nordstedts Förlag AB. ISBN 91-1-957331-6
- Dahlgren, Gösta m.fl. (1999) *Barn upptäcker skriftspråket*. Stockholm: Liber. ISBN: 91-47-04908-1
- Denscombe, Martyn, (2000), *Forskningshandboken – för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna*. Lund: Studentlitteratur. ISBN 91-44-01208-2
- Ekström, Susanna, Isaksson Britt, (1997) *Bildglädje och läslust*. Stockholm: En bok för alla AB. ISBN: 91-7448-993-3
- Fast, Carina, (2001) *Berätta! Inspiration och teknik*. Stockholm: Natur och Kultur. ISBN 91-27-72290-2

Forssell, Anna, (2005) *Boken om pedagogerna*. Stockholm: Liber AB. ISBN: 47-05230-9

Henriksson, Lisa, (2000) *Bokpuffar - lekidéer kring bilderböcker för förskola och lägre skolstadier*. Stockholm: En bok för alla. ISBN: 91-7221-121-0

Kjersén Edman, Lena (2002) *Barn- och ungdomsböcker genom tiderna*.

Läraryrket, (2004), *Lärarens handbok*. Stockholm: Läraryrket. ISBN 91-85096-830 (Lpo 94)

Maltén, Arne, (1997) *Pedagogiska frågeställningar – en introduktion till pedagogiken*. Lund: Studentlitteratur. ISBN: 91-44-00125-8

Molloy, Gunilla, (1996) *Reflekterande läsning och skrivning årskurs 7 – 9*. Lund: Studentlitteratur. ISBN: 91-44-61861-1

Nettervik, Ingrid (2004), *I barnbokens värld*. Malmö: Gleerup. ISBN: 91-40-63795-6

Nilsson, Jan, (1997), *Tematisk undervisning*. Lund: Studentlitteratur. ISBN 91-44-61531-0

Nilsson Jan, Nilsson Ulf (1990) *Fånga läslusten!* Ronneby: AMU Grafiska. ISBN: 91-630-0259-0

Smith, Frank (1997) *Läsning*. Stockholm: Liber AB. ISBN: 47-04984-7

Svedner, Per- Olov (1999), *Svenskämnet och svenskundervisningen – närbilder och helhetsperspektiv*. Uppsala: Kunskapsföretaget. ISBN: 91-89040-17-1

Svenska språknämnden, (2005) *Svenska skrivregler*. Solna: Almqvist & Wiksell. ISBN: 91-21-11280-0

Säljö, Roger (1995) *Lärande och kulturella redskap : om lärprocesser och det kollektiva minnet*. Stockholm: Norstedts akademiska förlag. ISBN 91-7227-443-3

Wingård, Bo, Wingård, Barbro (1994) *Lässtimulans i skolans vardag*. Falköping: Gummessons tryckeri AB. ISBN: 91-7724-598-9

Artiklar

Myrberg, M, (2001) *Konsten att skapa goda läsare. Hur vi kan förebygga läs- och skrivsvårigheter*. LOCUS, nr 2.

Internetkällor

Skolverket (2007). Kursplaner och betygskriterier.

<http://www3.skolverket.se/ki03/front.aspx?sprak=SV&ar=0607&infotyp=23&skolform=11&id=3890&extrald=2087> Publicerad 2000-07, Hämtad 2007-04-10,

Vetenskapsrådet (2002). Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning.

<http://www.vr.se/download/18.668745410b37070528800029/HS%5B1%5D.pdf>

Hämtad 2007-04-10

Bilaga 1

Intervjufrågor

Högläsning

Hur ofta läser du högt för din klass?

Hur går högläsningstunderna till?

Vad är det som styr valet av bok till högläsningstunderna?

Hur introducerar du boken för klassen?

Hur fångar du elevernas intresse för högläsningen?

Tyst läsning

När och hur ofta läser eleverna tyst?

I vilken utsträckning får eleverna själva välja böcker?

Hur motiverar du dina elever till tystläsning?

På vilka sätt bearbetar eleverna böcker de läst?

Hur gör du för att väcka lusten hos de elever som inte tycker det är roligt att läsa?

Vilka krav ställer du på eleverna, till exempel hur många böcker de ska läsa?

Boksamtal

Använder du dig av arbetssättet boksamtal?

Om ja, hur går det till och hur fungerar det?

Om nej, är detta ett arbetssätt du skulle kunna tänka dig att börja arbeta med?

Vad styr valet av bok?

Övrigt

Använder du dig av några andra arbetssätt när det gäller läsning av skönlitteratur?

Vilka arbetssätt känner du stimulerar dina elever bäst?

Vad är läslust för dig?

Arbetsmiljö

Beskriv din klassrumsmiljö.

Var sitter eleverna när de läser?

Hur har ni det med tillgängligheten av böcker i skolan?

Hur mycket spelar arbetsmiljön in för att väcka läslusten?

Arbetar du på ett medvetet sätt för att stimulera läslust?

Tack för hjälpen!

Linn och Therese

Bilaga 2

Frågeformulär

Varför är det bra att kunna läsa?

Hur ofta läser din lärare högt för klassen?

Vad tycker du om högläsning?

Hur ofta läser ni tyst i klassen?

Får ni några uppgifter på böckerna ni läst tyst? Vilka i så fall?

Brukar ni prata om böckerna i grupp när ni läst ut dem?

Vem väljer böckerna som du ska läsa?

Vilken är den bästa platsen för dig att läsa på?

Vad är läslust för dig?

Tack för hjälpen! Therese och Linn